

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מגדר, אלימות מינית ומלחמה - 58894

תאריך עדכון אחרון 08-10-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בינלאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 3

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שרי אהרוני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: sarai.aharoni@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 16:00-17:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מטרת הקורס היא לדון בהשפעות המגדריות של מלחמות וסכסוכים אתנו-לאומיים תוך התמקדות בתופעה של "אונס ככלי מלחמה" (War as Weapon a as Rape) ובהשפעותיה החברתיות והפוליטיות על נשים וגברים. במהלך הקורס נדון בהתפתחויות התיאורטיות והמשפטיות שהובילו להכרה באונס ואלימות מינית כ"כלי מלחמה", נבחן את ההסברים התיאורטיים השונים לתופעה ונכיר את המחלוקות העכשוויות בסוגיה זו. בין היתר, נעסוק בסיבות לשתיקה ולהשתקה ההיסטורית של אלימות מינית במלחמה כביטוי של דומיננטיות גברית, טראומה וטאבו ונבחן כיצד הביקורת הפמיניסטית על מערכת המלחמה יצרה אפשרויות חדשות של שיח, מדיניות, חקיקה וסיוע ברמה הבינלאומית והמקומית. הקורס יכלול לימוד וניתוח של מקרים ספציפיים מן המאה ה-20.

מטרות הקורס:

הקורס מיועד להקנות לסטודנטים ידע וכלים תיאורטיים להבנת האופן שבו יחסים מגדריים מתעצבים תוך כדי סכסוכים צבאיים ובמיוחד לאפשר לסטודנטים להתמודד עם האתגרים המתודולוגיים הטמונים בניסיון לתעד אלימות מינית באופן סטטיסטי. סטודנטים המבקשים לעבוד בסיוע הומינטרי, בשירות הציבורי, בשירות החוץ, בגופים לקידום שוויון מגדרי או בצבא יוכלו ללמוד כיצד לבצע ניתוח מגדרי של מערכת המלחמה, מוסדות צבאיים בכדי לשפר את מעמדן של נשים וגברים באזורי סכסוך.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- 1) לאסוף מידע על מופעים של אלימות מינית באזורי סכסוך שונים בהתאם להמלצות המופיעות במסמכים בינלאומיים
- 2) להשוות בין מקרים שונים של אלימות מינית באזורי סכסוך ולהסביר את השונות הזו
- 3) לסכם מקרה בוחן אחד המבוסס על סכסוך עכשווי ולהדגים דרכי טיעון אנליטי בנוגע לתופעת האלימות המינית במלחמה
- 4) להציע פתרונות לבעיות מעשיות ומוסריות הנובעות מקיומה של תופעת האלימות המינית במלחמה
- 5) לבקר תיאוריות קיימות על מערכת המלחמה (ריאליזם, מלחמה צודקת וכיוב.) לאור הביקורת הפמיניסטית ביחסים הבינלאומיים

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: שיעור וסמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: מושגי יסוד
2. תיאוריות פמיניסטיות על ביטחון
3. ביקורת פמיניסטית על תיאוריית המלחמה הצודקת
4. מגדר ומיליטריזם

5. כלכלה פוליטית בינלאומית ואלימות נגד נשים
6. אלימות מינית בזמן סכסוך - מהו אונס ככלי מלחמה? הגדרות וסוגיות מתודולוגיות
7. שונות באלימות מגדרית בעתות מלחמה - מקרי מבחן
- א. אונס אופורטוניסטי: אוגדה וקונגו
- ב. אונס ככלי לביצוע טיהור אתני וטרור פוליטי: יוגוסלביה
- ג. אלימות מינית כשיטת עינויים וענישה: הצבא האדום בגרמניה
- ד. אלימות מינית בשולי הג'נוסייד: אונס בשואה
8. הסברים תיאורטיים לאלימות מינית במלחמה
9. אלימות מינית בדיני המלחמה והמשפט הבינלאומי
10. אלימות מינית ומשמרות השלום של האו"ם: ניתוח רב-מימדי של מגדר במערכת הבינלאומית
11. שיקום לאחר סכסוך: בריאות, טראומה, שיקום והחלמה

חומר חובה לקריאה:

Goldstein, J. (2001). *War and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press.
Chapter 1

J. Ann Tickner. (1992). *Gender and International Relations: Feminist Perspectives on Achieving Global Security*. New York: Columbia University Press. Chapter 1

Carol Cohn. (1987). "Sex and Death in the Rational World of Defense Intellectuals".
Signs, 12(4): 687-718.

Eric M. Blanchard. (2003). "Gender, International Relations, and the Development of Feminist Security Theory." *Signs*, 28 (4): 1289.

Hansen, L. (2000). "The Little Mermaid's Silent Security Dilemma and the Absence of Gender in the Copenhagen School", *Millennium - Journal of International Studies* 29: 285-306

Sjoberg, L. (2008). "Why Just War Needs Feminism Now More Than Ever",
International Politics 45, 1-18.

Carpenter, C. (2005). "'Women, Children and Other Vulnerable Groups': Gender, Strategic Frames, and the Protection of Civilians as a Transnational Issue",
International Studies Quarterly, 49(2):

Enloe, C. (2000). *Maneuvers: The International Politics of Militarizing Women's Lives*, Berkeley: University of California Press. 108-152. Chapter 4

True, J. (2012). *The Political Economy of Violence Against Women*. Oxford: Oxford University Press, 2012. 17-34. Chapter 2

סוזן בראונמילר, 1980. "מלחמה", בניגוד לרצוננו: נשים, גברים ואונס. תל אביב: הוצאת המין השני (פרק 3).

Wood, E. J. (2006) "Variation in Sexual Violence during War", *Politics and Society*,

D'Costa, B. (2006). "Marginalized Identity: New Frontiers of Research for IR", in: B. Ackerly, M. Stern & J. True (eds.) *Feminist Methodologies for International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 129-152.

Baaz, M. E., and Stern, M. (2009). "Why do Soldiers Rape? Masculinities, Violence, and Sexuality in the Armed Forces in the Congo (DRC)". *International Studies Quarterly*, 53, 495-518.

MacKinnon, C. A. (1994). "Rape, Genocide, and Women's Human Rights", In: -Alexandra Stiglmayer (Ed.), *Mass Rape: The War against Women in Bosnia Herzegovina*, Lincoln, NE: University of Nebraska Press, pp. 183-195.

Allen, B. (1996). *Rape Warfare: The Hidden Genocide in Bosnia-Herzegovina and Croatia*. Minnesota: University of Minnesota Press, pp. 41-86

Naimark, N. M. (1995). *The Russians in Germany: A History of Occupation, 1945-1949*, 69-140 (chapter 2). Boston: Harvard University Press.

לבנקרון, נעמי. (2008). "העלמות והמוות: זנות", אונס ועבדות מינית במלחמת העולם השנייה" *תיאוריה וביקורת* 32:15-44
<http://www.vanleer.org.il/Data/UploadedFiles/Publications/TUV/32/1.pdf>

Skjelsbaek, I. (2001). "Sexual Violence and War: Mapping out a Complex Relationship". *European Journal of International Relations*, 7(2): 211 - 237.

Cohen, Dara Kay. (2013). "Explaining Rape during Civil War: Cross-National Evidence (1980-2009)." *American Political Science Review* 107(3): 461-477.

אלימות מינית בדיני המלחמה והמשפט הבינלאומי
 חגאי-פריי, אלונה. (2011). "על הדרה ופשעים יוצאים מן הכלל: פשעי מין, מגדר והמשפט הבין-לאומי הפלילי". המשפט טז: 259-300.
 - http://hamishpat.colman.ac.il/Files.ashx?file&eq;05_2011/10-HagayFrey.pdf&objid&eq;777&nsid&eq;294&lcid&eq;1033&boneid&eq;12654

מקורות ראשוניים

- Beijing Platform for Action (1995) adopted by the Fourth World Conference on Women. Section E (Women and Armed Conflict):
<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/armed.htm>
- The Rome Statute of the International Criminal Court (ICC) Article 7 "Crimes against Humanity":
http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/99_corr/2.htm

-
- Security Council Resolution 1325(2000):
http://www.un.org/events/res_1325e.pdf
 - Security Council Resolution 1820(2008):
- <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/391/44/PDF/N0839144.pdf?OpenElement>
 - Security Council Resolution 1960(2010):
- <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/698/34/PDF/N1069834.pdf?OpenElement>

Jennings, Kathleen M. (2014). "Service, sex and security: Gendered peacekeeping economies in Liberia and the Democratic Republic of the Congo." *Security Dialogue*

Glass N., P. Ramazani, M. Tosha, M. Mpanano and M. Cinyabuguma. (2012). "A Congolese-US Participatory Action Research Partnership to Rebuild the Lives of Rape Survivors and their Families in Eastern Democratic Republic of Congo", *Global Public Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 7:2, 184-195

Cheah Wui, L. (2009). "Walking the Long Road in Solidarity and Hope: A Case Study of the "Comfort Women" Movement's Deployment of Human Rights Discourse" *Harvard Human Rights Journal*, 22(1): 63-108.

Sieder, R. (2013). "Sexual Violence and Gendered Subjectivities: Indigenous Women's Search for Justice in Guatemala". *Gender Justice and Legal Pluralities: Latin American and African Perspectives*,

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 10 %
 השתתפות 10 %
 הגשת עבודה 65 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 15 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

כחלק ממטלות הקורס תדרשו להגיש עבודה בכתב (12-14 עמודים) או עבודת סמינר (25-30 עמודים) אשר תעסוק בסוגיה הנוגעת לנושא הקורס במטרה להרחיב את הדיון התיאורטי, האמפירי או המתודולוגי בנושא שנבחר. נושאי העבודות יכולים להתבסס על ניתוח היסטורי, מוסדי, תרבותי או סוציולוגי של אירוע, טקסט, ארגון או תהליכי רפורמה ובלבד שיעסקו בקשר שבין אלימות מינית, מלחמה והמערכת הבינלאומית. בעת בחירת נושא נסו לשלב בין (א) תחומי העניין האקדמי והאישי שלכן/ם לבין (ב) נושאי הקורס וחומרי הקריאה.

יש להתייעץ עם המרצה בטרם בחירת הנושא, שאלת המחקר והמתודולוגיה ולהגיע לפחות פעם אחת בסמסטר לשעת קבלה. ציון העבודה יחולק כדלקמן: הצעת מחקר באורך 3-4 עמודים (15%) תאריך ההגשה ב-19.01.2015; הגשת טיוטה באורך 8-10 עמודים (35%) תאריך ההגשה ב-13.04.2015; עבודה סופית בסוף הסמסטר (50%) תאריך אחרון להגשה: 27.07.2015.

בכל ההגשות נא להקפיד על הכללים הבאים: גודל פונט 12, רווח 1.5 או 2, ושימוש בכללי הציטוט והביבליוגרפיה לפי ה-APA.

התאמות לסטודנטים/יות עם מוגבלויות

אם את/ה רואה עצמך כמי שזקוק/ה להתאמה בשל מוגבלות, אנא יידע/י אותי בהקדם. חלק ממרכיבי הקורס וביניהם המטלות, הדיונים והאופן שבו יתקיימו השיעורים יכולים להיות מותאמים כדי להקל על השתתפותך והתקדמותך. ברגע שתעדכן/י אותי בנוגע לצרכיך נוכל לפנות אל יחידת הנגישות בדיקנט הסטודנטים (<http://il.ac.huji.studean/146.ease;eq&cmd?>) כדי ליצור תנאי למידה הולמים שיאפשרו לך הצלחה תוך שמירה על פרטיות מלאה.